CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA

Rodzaj dokumentu:	**Zasady oceniania rozwiązań zadań**
Egzamin:	**Egzamin maturalny**
Przedmiot:	**Geografia**
Poziom:	**Poziom rozszerzony**
Formy arkuszy:	EGEP-R0-100
Termin egzaminu:	11 czerwca 2025 r.
Data publikacji dokumentu:	13 czerwca 2025 r.

Uwaga: Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania.

Zadanie 1.1. (0–2)

Wymagania egzaminacyjne[1]	
Wymagania ogólne	**Wymagania szczegółowe**
IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie [...] informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...].	IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony 1.5) Zdający formułuje zależności […] między wybranymi elementami środowiska przyrodniczego […] oraz dokonuje ich weryfikacji, wykorzystując mapy tematyczne. Zdający: 5.2) charakteryzuje najważniejsze wydarzenia geologiczne […] w dziejach Ziemi […]; 5.5) charakteryzuje główne procesy wewnętrzne prowadzące do urozmaicenia powierzchni Ziemi – wulkanizm […] oraz formy powstałe w ich wyniku; 5.7) opisuje przebieg oraz efekty erozji i akumulacji […] eolicznej. 10.1) Zdający opisuje cechy ukształtowania powierzchni Polski i określa jej związek z budową geologiczną […].

Zasady oceniania

2 pkt – trzy poprawne odpowiedzi.
1 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

PPF

[1] Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U. 2012, poz. 977).

Zadanie 1.2. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony 1.7) Zdający stosuje wybrane metody kartograficzne do prezentacji cech […] jakościowych środowiska geograficznego. 5.1) Zdający opisuje skład mineralogiczny skorupy ziemskiej, główne grupy i rodzaje skał […]. III etap edukacyjny 4.3) Zdający rozpoznaje główne rodzaje skał występujących […] w Polsce […].

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne nazwy dwóch skał oraz poprawna przyczyna ich jawnokrystalicznej budowy.
1 pkt – poprawne nazwy dwóch skał albo poprawna przyczyna ich jawnokrystalicznej budowy.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Skała oznaczona literą X: gabro
Skała oznaczona literą Y: granit

Przykładowe przyczyny:
- Długotrwałe zastyganie magmy pod powierzchnią Ziemi pozwala na wykrystalizowanie się minerałów.
- Zastyganie i krystalizacja magmy pod powierzchnią Ziemi na dużych głębokościach.
- Zastyganie i krystalizacja magmy w warunkach wysokiej temperatury i wysokiego ciśnienia pod powierzchnią Ziemi.

Zadanie 1.3. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego […].	IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony 5.5) Zdający charakteryzuje główne procesy wewnętrzne prowadzące do urozmaicenia powierzchni Ziemi - wulkanizm, plutonizm, ruchy skorupy ziemskiej, wstrząsy tektoniczne, ruchy górotwórcze […] oraz formy powstałe w ich wyniku.

Zasady oceniania

1 pkt – sformułowanie poprawnego wniosku uwzględniającego oba rodzaje skał.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Wzniesienia terenu są zbudowane ze skał magmowych i metamorficznych, a obniżenia – ze skał osadowych.

Zadanie 2.1. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego […]. IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony 1.3) Zdający odczytuje i opisuje cechy środowiska przyrodniczego […] na podstawie map […]. 2.4) Zdający oblicza wysokość górowania Słońca w dowolnym miejscu na Ziemi w dniach równonocy i przesileń.

Zasady oceniania

2 pkt – trzy poprawne odpowiedzi.
1 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

180°
23 września
ruiny zamku

Zadanie 2.2. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony 1.3) Zdający odczytuje i opisuje cechy środowiska przyrodniczego […] na podstawie map […]. III etap edukacyjny 1.3) Zdający posługuje się […] mapą topograficzną, turystyczną […].

Zasady oceniania

2 pkt – poprawny sposób obliczenia i poprawny wynik.
1 pkt – poprawny sposób obliczenia.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1 : 25 000
1 cm – 250 m
1,5 cm – 375 m
Wieżyca 415 m n.p.m.
Przełęcz Dębowa 380 m n.p.m.

$S = \frac{(415-380)\times 100}{375} = 9{,}3\% \approx 9\%$

Średni spadek terenu 9%

Zadanie 2.3. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony 1.3) Zdający odczytuje i opisuje cechy środowiska przyrodniczego […] na podstawie map […]. III etap edukacyjny Zdający: 1.3) posługuje się […] mapą topograficzną, turystyczną […]; 1.9) projektuje i opisuje trasy podróży na podstawie map turystycznych, topograficznych […].

Zasady oceniania

1 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Dom Turysty PTTK „Pod Wieżycą” (pole C2) – Ślęża: B
Parking na przełęczy Tąpadła (pole A5) – Ślęża: C

Zadanie 3. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego […]. IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony 1.3) Zdający odczytuje i opisuje cechy środowiska przyrodniczego […] na podstawie map […]. III etap edukacyjny 1.3) Zdający posługuje się […] mapą topograficzną, turystyczną […].

Zasady oceniania

1 pkt – dwie poprawne cechy środowiska geograficznego.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Liczne grupy skalne.
- Duża lesistość.
- Jest to obszar parku krajobrazowego.
- Na szczycie Ślęży utworzono rezerwat.
- Na szczycie i zboczach masywu występują obiekty kulturowe.

Zadanie 4. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego […]. IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony Zdający: 1.3) odczytuje i opisuje cechy środowiska przyrodniczego […] na podstawie map […]; 1.8) korzysta z technologii informacyjno-komunikacyjnych w celu pozyskiwania, przechowywania, przetwarzania i prezentacji informacji geograficznych. III etap edukacyjny 1.4) Zdający identyfikuje położenie i charakteryzuje odpowiadające sobie obiekty geograficzne na fotografiach, zdjęciach lotniczych i satelitarnych oraz mapach topograficznych.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna nazwa miejscowości i poprawne dwie cechy antropogeniczne.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Sulistrowice
Przykładowe cechy antropogeniczne:
- Obecność sztucznego zbiornika wodnego.
- Obecność zabudowań na wschód od zbiornika / wzdłuż dróg.
- Obecność tamy (przez którą przebiega droga).
- Rozmieszczenie zabudowy po obu stronach dróg.

Zadanie 5.1. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego […]. IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony 1.7) Zdający stosuje wybrane metody kartograficzne do prezentacji cech ilościowych i jakościowych środowiska geograficznego. 2.3) Zdający wskazuje konsekwencje ruchów Ziemi. III etap edukacyjny 1.2) Zdający odczytuje z map informacje przedstawione za pomocą różnych metod kartograficznych.

Zasady oceniania

2 pkt – trzy poprawne odpowiedzi.
1 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
1. Antananarywa – 23:45
2. Lima – 15:45
3. Waszyngton – 15:45

Zadanie 5.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego […]. IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony 1.7) Zdający stosuje wybrane metody kartograficzne do prezentacji cech […] środowiska geograficznego. 2.3) Zdający wskazuje konsekwencje ruchów Ziemi. III etap edukacyjny 1.2) Zdający odczytuje z map informacje przedstawione za pomocą różnych metod kartograficznych.

Zasady oceniania
1 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
FP

Zadanie 6. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego […]. IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony 1.4) Zdający interpretuje zjawiska geograficzne przedstawiane […] na schematach […]. 2.7) Zdający wyjaśnia przyczynę występowania […] zaćmień Słońca i Księżyca.

Zasady oceniania
2 pkt – poprawna faza Księżyca i poprawne uzasadnienie dotyczące występowania największych pływów morskich.
1 pkt – poprawna faza Księżyca albo poprawne uzasadnienie dotyczące występowania największych pływów morskich.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
Faza Księżyca: nów.

Przykładowe uzasadnienie:
W sytuacji przedstawionej na rysunku pływy są największe, ponieważ siły przyciągania Słońca i Księżyca się sumują.

Zadanie 7.1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego […].	IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony 1.5) Zdający formułuje zależności przyczynowo-skutkowe, funkcjonalne i czasowe między wybranymi elementami środowiska przyrodniczego […]. 3.3) Zdający wyjaśnia na przykładach genezę wiatrów (stałych i okresowych oraz lokalnych) […].

Zasady oceniania

1 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

FF

Zadanie 7.2. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego […].	IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony 1.5) Zdający formułuje zależności przyczynowo-skutkowe, funkcjonalne i czasowe między wybranymi elementami środowiska przyrodniczego […]. 3.3) Zdający wyjaśnia na przykładach genezę wiatrów (stałych i okresowych oraz lokalnych) […].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne wyjaśnienie dotyczące różnicy zmiany temperatury.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Na stoku dowietrznym następuje (wymuszone) wznoszenie się powietrza, a wtedy temperatura spada początkowo zgodnie z gradientem suchoadiabatycznym, a następnie – podczas kondensacji pary wodnej – zgodnie z gradientem wilgotnoadiabatycznym. Na stoku zawietrznym suche powietrze opada (grawitacyjnie) i ogrzewa się zgodnie z gradientem suchoadiabatycznym.

Zadanie 7.3. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego, życia i gospodarki człowieka oraz wzajemnych powiązań i zależności w systemie człowiek-przyroda-gospodarka.	IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony 1.5) Zdający formułuje zależności przyczynowo-skutkowe, funkcjonalne i czasowe między wybranymi elementami środowiska przyrodniczego […]. 3.3) Zdający wyjaśnia na przykładach genezę wiatrów (stałych i okresowych oraz lokalnych) i wskazuje ich znaczenie dla przebiegu pogody i działalności gospodarczej (rolnictwa, komunikacji).

Zasady oceniania

1 pkt – poprawny skutek termiki wiatru halnego z odpowiednią przyczyną.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Z powodu wzrostu temperatury powietrza występuje zanikanie pokrywy śnieżnej / pogorszenie warunków dla narciarstwa / występują warunki termiczne sprzyjające wzrostowi roślin.
- Z powodu porywistości wiatru halnego mogą występować wiatrołomy / utrudnienia w funkcjonowaniu wyciągów narciarskich / uszkodzenia linii przesyłowych / przerwy w dostawie energii elektrycznej.

Zadanie 8. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony 4.3) Zdający charakteryzuje [...] typy genetyczne jezior [...]. 10.10) Zdający przedstawia dominanty środowiska krain geograficznych Polski […].

Zasady oceniania

2 pkt – dwa poprawnie wypełnione wiersze w tabeli.
1 pkt – jeden poprawnie wypełniony wiersz w tabeli.
albo
– jedna poprawnie wypełniona kolumna w tabeli.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1. C Hańcza
2. A Czarny Staw pod Rysami

Zadanie 9. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony 4.3) Zdający charakteryzuje sieć rzeczną […]. Zdający: 10.1) opisuje cechy ukształtowania powierzchni Polski […]; 10.2) […] określa cechy środowiska decydujące o krajobrazie wybranych krain geograficznych Polski.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A3

Zadanie 10. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego […]. IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony 1.4) Zdający interpretuje zjawiska geograficzne przedstawiane na wykresach, […]. 4.4) Zdający rozpoznaje i opisuje cechy ustrojów rzecznych wybranych rzek.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne wyjaśnienie.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Różnica wynika z rozkładu opadów atmosferycznych. W dorzeczu Tybru najniższe opady występują latem, a dorzecze Konga charakteryzuje się występowaniem wysokich opadów atmosferycznych przez cały rok.

Zadanie 11. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego […]. IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony 1.4) Zdający interpretuje zjawiska geograficzne przedstawiane […] na schematach i modelach. 4.8) Zdający […] ocenia przyrodnicze i gospodarcze znaczenie wód podziemnych.

Zasady oceniania

2 pkt – dwie poprawne różnice.
1 pkt – jedna poprawna różnica.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Wody głębinowe mają zazwyczaj wyższą mineralizację niż wody gruntowe.
- Wody głębinowe często występują pod ciśnieniem hydrostatycznym w przeciwieństwie do wód gruntowych.
- Temperatura wód gruntowych podlega większym zmianom w ciągu roku.
- Wody gruntowe mogą być bardziej zanieczyszczone niż wody głębinowe.
- Wody głębinowe, w odróżnieniu od gruntowych, nie uczestniczą w cyklu hydrologicznym.
- Wody gruntowe, w przeciwieństwie do głębinowych, są stosunkowo łatwo odnawialne.

Zadanie 12.1. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony Zdający: 1.3) odczytuje i opisuje cechy środowiska przyrodniczego […] i społeczno-gospodarczego […]; 1.4) interpretuje zjawiska geograficzne przedstawiane na wykresach […].

Zasady oceniania

2 pkt – trzy poprawne odpowiedzi.
1 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Poprawne odpowiedzi

PPF

Zadanie 12.2. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny – zakres podstawowy I. Wykorzystanie różnych źródeł informacji do analizy i prezentowania współczesnych problemów przyrodniczych, gospodarczych, społecznych […].	IV etap edukacyjny – zakres podstawowy 2.8) Zdający charakteryzuje i ocenia zróżnicowanie […] wykorzystania surowców energetycznych na świecie […].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne wskazanie państwa oraz poprawne uzasadnienie.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

Islandia

Przykładowe uzasadnienie
Islandia do produkcji energii elektrycznej wykorzystuje prawie wyłącznie źródła odnawialne, co jest zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Zadanie 12.3. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony 2.8) Zdający charakteryzuje […] zróżnicowanie […] wykorzystania surowców energetycznych na świecie […].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne podanie podobieństwa i różnicy.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

Podobieństwa
- W obu państwach występuje duży udział lokalnej bazy surowcowej w strukturze produkcji energii elektrycznej.
- Zarówno w Stanach Zjednoczonych, jak i w Iranie najszerzej wykorzystuje się gaz ziemny w produkcji energii elektrycznej.
- W Stanach Zjednoczonych i w Iranie wykorzystuje się zarówno odnawialne, jak i nieodnawialne źródła energii.

Różnice
- W Stanach Zjednoczonych pozyskuje się więcej energii elektrycznej z OZE niż w Iranie.
- W Stanach Zjednoczonych większy udział w produkcji energii elektrycznej ma energetyka jądrowa niż w Iranie.
- W Iranie jedynym (głównym) źródłem odnawialnym, które jest wykorzystywane do produkcji energii jest woda, a w Stanach Zjednoczonych, oprócz wody, wykorzystuje się też wiatr.

Zadanie 13.1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego […]. IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony 1.5) Zdający formułuje zależności przyczynowo-skutkowe, funkcjonalne i czasowe między wybranymi elementami środowiska przyrodniczego […] oraz dokonuje ich weryfikacji, wykorzystując mapy tematyczne. 5.5) Zdający charakteryzuje główne procesy wewnętrzne prowadzące do urozmaicenia powierzchni Ziemi - wulkanizm, plutonizm, ruchy skorupy ziemskiej, wstrząsy tektoniczne, ruchy górotwórcze (paleozoiczne, mezozoiczne, kenozoiczne) oraz formy powstałe w ich wyniku.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

B3

Zadanie 13.2. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego […]. IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony 1.5) Zdający formułuje zależności przyczynowo-skutkowe, funkcjonalne i czasowe między wybranymi elementami środowiska przyrodniczego […] oraz dokonuje ich weryfikacji, wykorzystując mapy tematyczne. 5.5) Zdający charakteryzuje główne procesy wewnętrzne prowadzące do urozmaicenia powierzchni Ziemi - wulkanizm, plutonizm, ruchy skorupy ziemskiej, wstrząsy tektoniczne, ruchy górotwórcze […] oraz formy powstałe w ich wyniku.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna przyczyna.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Występowanie stref subdukcji, w których kierunki przemieszczania się płyt litosfery są zbieżne.
- Podsuwanie się płyt oceanicznych pod płyty kontynentalne (lub inne płyty oceaniczne).

Zadanie 14. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego […]. IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie […] informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony 1.4) Zdający interpretuje zjawiska geograficzne przedstawiane na […] schematach i modelach. 5.7) Zdający opisuje przebieg oraz efekty erozji i akumulacji […] lodowcowej […].

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne podobieństwo i poprawna różnica w genezie moreny czołowej i sandru.
1 pkt – poprawne podobieństwo albo poprawna różnica w genezie moreny czołowej i sandru.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

Podobieństwo:
- Obie formy są akumulacyjne.
- Obie formy są formami polodowcowymi.

Różnica:
- Moreny czołowe powstają w wyniku akumulacyjnej działalności lądolodu, a sandry w wyniku akumulacyjnej działalności wód fluwioglacjalnych (polodowcowych).
- Moreny czołowe są formami wypukłymi, a sandry – formami o niewielkim urozmaiceniu terenu.
- Moreny czołowe zbudowane są z gliny zwałowej (iłów, piasków, żwirów, głazów), a sandry z materiału żwirowo-piaszczystego.
- Moreny powstają wzdłuż czoła lądolodu podczas jego postoju, a sandry na jego przedpolu.

Zadanie 15. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego […]. IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony 1.5) Zdający formułuje zależności […] między wybranymi elementami środowiska przyrodniczego […] oraz dokonuje ich weryfikacji, wykorzystując mapy tematyczne. Zdający: 6.1) […] omawia cechy głównych rodzajów gleb strefowych […] oraz ocenia ich przydatność rolniczą; 6.3) wyjaśnia zróżnicowanie formacji roślinnych na Ziemi […].

Zasady oceniania

1 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
lessy
step

Zadanie 16.1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego […]. IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony 1.5) Zdający formułuje zależności przyczynowo-skutkowe, funkcjonalne i czasowe między wybranymi elementami środowiska […] społeczno-gospodarczego oraz dokonuje ich weryfikacji, wykorzystując mapy tematyczne. 7.2) Zdający porównuje strukturę PKB państw znajdujących się na różnych poziomach rozwoju gospodarczego.

Zasady oceniania
1 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
FP

Zadanie 16.2. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego […]. IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony Zdający: 9.1) wyjaśnia wpływ czynników przyrodniczych i społeczno-ekonomicznych na rozwój rolnictwa; 9.2) wykazuje zależności między rodzajami produkcji rolnej a warunkami naturalnymi i rozmieszczeniem ludności oraz charakteryzuje różne typy rolnictwa na świecie.

Zasady oceniania
1 pkt – dwie poprawne cechy rolnictwa krajów Sahelu.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi
- rolnictwo ekstensywne
- rolnictwo pracochłonne, prymitywne
- małe nakłady finansowe
- niewielkie zastosowanie środków chemicznych i nawozów sztucznych
- niska mechanizacja

Zadanie 17.1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […]	IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony 1.5) Zdający formułuje zależności przyczynowo-skutkowe, funkcjonalne i czasowe między wybranymi elementami środowiska przyrodniczego […] oraz dokonuje ich weryfikacji, wykorzystując mapy tematyczne. 5.2) Zdający charakteryzuje najważniejsze wydarzenia geologiczne i przyrodnicze w dziejach Ziemi ([…] dryf kontynentów […]).

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź wraz z uzasadnieniem.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A
Przykładowe uzasadnienie
Skały najmłodsze (powstałe w ciągu ostatnich 25 mln lat) tworzą – wzdłuż ryftu na którym oznaczono punkt A – najszerszą strefę, a zatem w tym miejscu przyrost dna zachodził najintensywniej spośród miejsc zaznaczonych na mapie.

Zadanie 17.2. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony 1.5) Zdający formułuje zależności przyczynowo-skutkowe, funkcjonalne i czasowe między wybranymi elementami środowiska przyrodniczego […] oraz dokonuje ich weryfikacji, wykorzystując mapy tematyczne. 5.2) Zdający charakteryzuje najważniejsze wydarzenia geologiczne i przyrodnicze w dziejach Ziemi ([…] dryf kontynentów […]).

Zasady oceniania

2 pkt – trzy poprawne odpowiedzi.
1 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

FPF

Zadanie 18. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony II. Analiza i wyjaśnianie problemów demograficznych społeczeństw. IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony 1.4) Zdający interpretuje zjawiska geograficzne przedstawiane na wykresach […]. Zdający: 8.4) opisuje etapy rozwoju demograficznego ludności na przykładach z wybranych państw świata; 8.5) ocenia konsekwencje […] regresu demograficznego w wybranych państwach.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Duży spadek dzietności kobiet wystąpił w dekadzie lat 1990–2000, charakteryzującej się wysoką stopą bezrobocia, która miała związek z przejściem od gospodarki centralnie zarządzanej do rynkowej. Wysoka stopa bezrobocia nie sprzyjała stabilizacji ekonomicznej rodzin i podejmowaniu decyzji o posiadaniu dzieci.

Zadanie 19. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony 7.3) Zdający odczytuje na mapach aktualny podział polityczny. 8.11) Zdający charakteryzuje zróżnicowanie religijne ludności świata i ocenia wpływ religii na postawy społeczne i gospodarkę.

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne dokończenie dwóch zdań.
1 pkt – poprawne dokończenie jednego zdania.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

C
A

Zadanie 20. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony 8.7) Zdający przedstawia […] zróżnicowanie poziomu życia ludzi w miastach różnych typów i wielkości.

Zasady oceniania

2 pkt – trzy poprawne odpowiedzi.
1 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1. Chicago
2. Kair
3. Bratysława

Zadanie 21. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
III etap edukacyjny I. Korzystanie z różnych źródeł informacji geograficznej. II. Identyfikowanie związków i zależności oraz wyjaśnianie zjawisk i procesów.	III etap edukacyjny 10.5) Zdający wykazuje związek pomiędzy rytmem upraw i "kulturą ryżu" a cechami klimatu monsunowego w Azji Południowo-Wschodniej.

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne wyjaśnienie wpływu klimatu i poprawne uwarunkowania pozaprzyrodnicze.
1 pkt – poprawne wyjaśnienie wpływu klimatu albo poprawne uwarunkowania pozaprzyrodnicze.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Wpływ klimatu:
Uprawie ryżu najbardziej sprzyja klimat monsunowy, który charakteryzuje się wysoką wartością temperatury powietrza i dużą sumą opadów podczas monsunu letniego.

Uwarunkowanie pozaprzyrodnicze:
- Duża gęstość zaludnienia (duża liczba ludności).
- Wysokie zapotrzebowanie na żywność.
- Wysoki poziom zatrudnienia w rolnictwie.

Zadanie 22. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny – zakres podstawowy III. Rozumienie relacji człowiek-przyroda-społeczeństwo w skali globalnej i regionalnej.	IV etap edukacyjny – zakres podstawowy 3.4) Zdający wykazuje na przykładach, że zbyt intensywne wykorzystanie rolnicze gleb oraz nieumiejętne zabiegi agrotechniczne powodują w wielu częściach świata degradację gleb, co w konsekwencji prowadzi do spadku produkcji żywności, a w niektórych regionach świata do głodu i ubóstwa.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.

0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

B

Zadanie 23. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego, życia i gospodarki człowieka oraz wzajemnych powiązań i zależności w systemie człowiek-przyroda-gospodarka. IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony 6.6) Zdający omawia podstawowe zasady zrównoważonego rozwoju i ocenia możliwości ich realizacji w skali […] regionalnej […]. 12.2) Zdający wskazuje zmiany strukturalne zachodzące w polskim rolnictwie.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne wyjaśnienie.

0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- W województwie śląskim mniejszy udział ekologicznych użytków rolnych jest związany z silnym uprzemysłowieniem regionu, co nie jest korzystne dla rozwoju takich gospodarstw.
- W województwie warmińsko-mazurskim duży udział ekologicznych użytków rolnych związany jest z mniejszą niż w województwie śląskim ingerencją człowieka w środowisko, co sprzyja uprawom ekologicznym.
- Rozwój gospodarstw ekologicznych w województwie śląskim jest ograniczony przez uprzemysłowienie regionu (zanieczyszczone powietrze, dużą gęstość zaludnienia, wysoką urbanizację).
- Gospodarstwom ekologicznym w województwie warmińsko-mazurskim sprzyja czystsze środowisko (czystsze powietrze, mniejsza ilość terenów przemysłowych, niska urbanizacja).

Zadanie 24. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących […] wzajemnych powiązań i zależności w systemie człowiek-przyroda-gospodarka. IV. Pozyskiwanie […] informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony 9.7) Zdający charakteryzuje zmiany w strukturze zużycia energii postępujące wraz z rozwojem gospodarczym państw świata i ocenia skutki wynikające z rosnącego zużycia energii […].

Zasady oceniania

2 pkt – poprawna odpowiedź odnosząca się do dwóch państw.
1 pkt – poprawna odpowiedź odnosząca się do jednego państwa.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

Przykład 1.
W Danii rzeźba terenu i położenie na wyspach (duża długość wybrzeża) sprzyjają występowaniu wiatru o odpowiedniej sile, umożliwiającego produkcję energii w elektrowniach wiatrowych.

Przykład 2.:
W Norwegii sieć rzeczna jest gęsta, a duże spadki terenu sprzyjają wykorzystywaniu rzek do produkcji energii w hydroelektrowniach.

Zadanie 25. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego, życia i gospodarki człowieka oraz wzajemnych powiązań i zależności w systemie człowiek-przyroda-gospodarka. IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony 1.5) Zdający formułuje zależności […] między wybranymi elementami środowiska przyrodniczego i społeczno-gospodarczego […]. Zdający: 9.8) wskazuje wpływ czynników lokalizacji przemysłu na rozmieszczenie i rozwój wybranych branż; 9.9) […] ocenia wpływ przemysłu zaawansowanych technologii na rozwój gospodarczy […].

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne uzupełnienie trzech wierszy w tabeli.
1 pkt – poprawne uzupełnienie dwóch wierszy albo jednej kolumny tabeli.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Droga 128	1
Minas Gerais	3
Witwatersrand	4

Zadanie 26. (0–3)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego, życia i gospodarki człowieka oraz wzajemnych powiązań i zależności w systemie człowiek--przyroda-gospodarka. IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony 1.5) Zdający formułuje zależności przyczynowo-skutkowe, funkcjonalne i czasowe między wybranymi elementami środowiska[…] społeczno-gospodarczego oraz dokonuje ich weryfikacji, wykorzystując mapy tematyczne. 9.8) Zdający wskazuje wpływ czynników lokalizacji przemysłu na rozmieszczenie i rozwój wybranych branż. III etap edukacyjny 10.6) Zdający […] wyjaśnia przyczyny gwałtownego rozwoju nowoczesnych technologii.

Zasady oceniania

3 pkt – wybór województwa dolnośląskiego i trzy poprawne argumenty.
2 pkt – wybór województwa dolnośląskiego i dwa poprawne argumenty.
1 pkt – wybór województwa dolnośląskiego i jeden poprawny argument.
albo
– wybór województwa dolnośląskiego i trzy poprawne czynniki lokalizacji przemysłu nowoczesnych technologii.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

województwo dolnośląskie

Przykładowe uzasadnienia:

- W województwie dolnośląskim jest największa wśród wymienionych województw liczba studentów, którzy w przyszłości mogą stanowić wyspecjalizowaną kadrę pracowników.
- W województwie dolnośląskim jest największa wśród wymienionych województw liczba uczelni, które mogą zostać ośrodkami naukowo-badawczymi dla przemysłu high-tech.
- Czynnikiem lokalizacji jest kapitał finansowy, a obecnie najwyższe nakłady na działalność naukowo-badawczą w przeliczeniu na 1 mieszkańca wśród wymienionych województw są w województwie dolnośląskim.
- Dobrze rozwinięta infrastruktura komunikacyjna jest czynnikiem lokalizacji przemysłu high-tech, a w województwie dolnośląskim jest najgęstsza wśród wymienionych województw sieć (intensywnie rozbudowywana) autostrad i dróg ekspresowych.

Zadanie 27. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego, życia i gospodarki człowieka oraz wzajemnych powiązań i zależności w systemie człowiek--przyroda-gospodarka. IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony 1.5) Zdający formułuje zależności przyczynowo-skutkowe, funkcjonalne i czasowe między wybranymi elementami środowiska[…] społeczno-gospodarczego oraz dokonuje ich weryfikacji, wykorzystując mapy tematyczne. 9.8) Zdający wskazuje wpływ czynników lokalizacji przemysłu na rozmieszczenie i rozwój wybranych branż. III etap edukacyjny 6.7) Zdający opisuje na podstawie map i wyjaśnia zróżnicowanie gęstości […] sieci transportowej w Polsce […].

Zasady oceniania

2 pkt – dwa poprawne argumenty odnoszące się do obu obszarów.

1 pkt – jeden poprawny argument odnoszący się do obu obszarów.

albo

– dwa poprawne argumenty odnoszące się do jednego obszaru.

0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Na obszarze B występuje baza surowcowa, a wywóz surowców jest możliwy dzięki obecności sieci transportu. Na obszarze A brak bazy surowcowej dla przemysłu.
- Na obszarze A jest słabo rozwinięty przemysł, na obszarze B silnie rozwinięty przemysł (górnictwo, hutnictwo) wymaga dobrego połączenia transportowego z pozostałą częścią kraju.
- Na obszarze B występuje duża ilość miast i duża gęstość zaludnienia, rozwój miast wiąże się z rozwojem sieci transportowych. Obszar A jest słabo zurbanizowany.
- Na dużą gęstość linii kolejowych na obszarze oznaczonym literą B duży wpływ miała polityka zaborców. Pod zaborem rosyjskim, na obszarze A, takich inwestycji było mniej niż na obszarze B.
- Rozwój sieci kolejowej na obszarze A utrudniają czynniki przyrodnicze, tj. duża liczba jezior, obszary podmokłe, duża lesistość.

Zadanie 28. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny – zakres podstawowy II. Formułowanie i weryfikowanie hipotez dotyczących problemów współczesnego świata. III. Rozumienie relacji człowiek-przyroda-społeczeństwo w skali globalnej i regionalnej. III etap edukacyjny I. Wykorzystanie różnych źródeł informacji do analizy i prezentowania współczesnych problemów przyrodniczych, gospodarczych, społecznych, kulturowych i politycznych.	IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony 1.5) Zdający formułuje zależności przyczynowo-skutkowe, funkcjonalne i czasowe między wybranymi elementami środowiska[…] społeczno-gospodarczego oraz dokonuje ich weryfikacji, wykorzystując mapy tematyczne. 7.3) Zdający odczytuje na mapach aktualny podział polityczny. IV etap edukacyjny – zakres podstawowy 2.15) Zdający wyjaśnia współczesne zmiany na mapie politycznej świata.

Zasady oceniania

2 pkt – poprawny numer na mapie oraz poprawnie uzupełniony model przyczynowo-skutkowy.

1 pkt – poprawny numer na mapie.

albo

– poprawnie uzupełniony model przyczynowo-skutkowy.

0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Numer na mapie: 4

Model przyczynowo-skutkowy:

Zbrojne walki międzyplemienne oraz wewnętrzne konflikty o władzę	→	A	→	C	→	Spadek poziomu życia ludności